

Nógv borivirksemi á Atlantsmótinum komandi árin

Transocean Rather borar aftur við markið. BP skal brúka pallin at bora William í summar – óvissa um hann verður klárur tá

OLJULEITING

Jan Müller

jan@sosialurin.fo

Eftir ein steðg í boringini í sambandi við, at veitingarskipið Bourbon Dolphin koppaði og seinni sakk, setti boripallurin "Transocean Rather" fyri góðari viku síðani borin í aftur undirgrundina á Rosebank-leiðini, skamt frá føroyska markinum. Sosialurin skilur frá oljukeldum í Aberdeen, at nú er so farið undir at bora henda næsta av trimum avmarkingar- og metingarbrunnar á stóru oljukelduni Rosebank, sum verður mettt at verða eitt lönandi fund. Chevron, sum er fyrstøðufelag, hevur verið sera óheppið við hesi stóru boriverkætlanini á Atlantsmótinum, fyri tað mesta orsakað av ringum veðri allan vetur. Fyrsti brunnurin varð nógv seinkaður, men leysatiðindini vóru so tey, at úrlitið av boringini var gott.

Nú er so farið undir næsta brunnin, og stóru spenningur er í oljvinnuni, um hes-

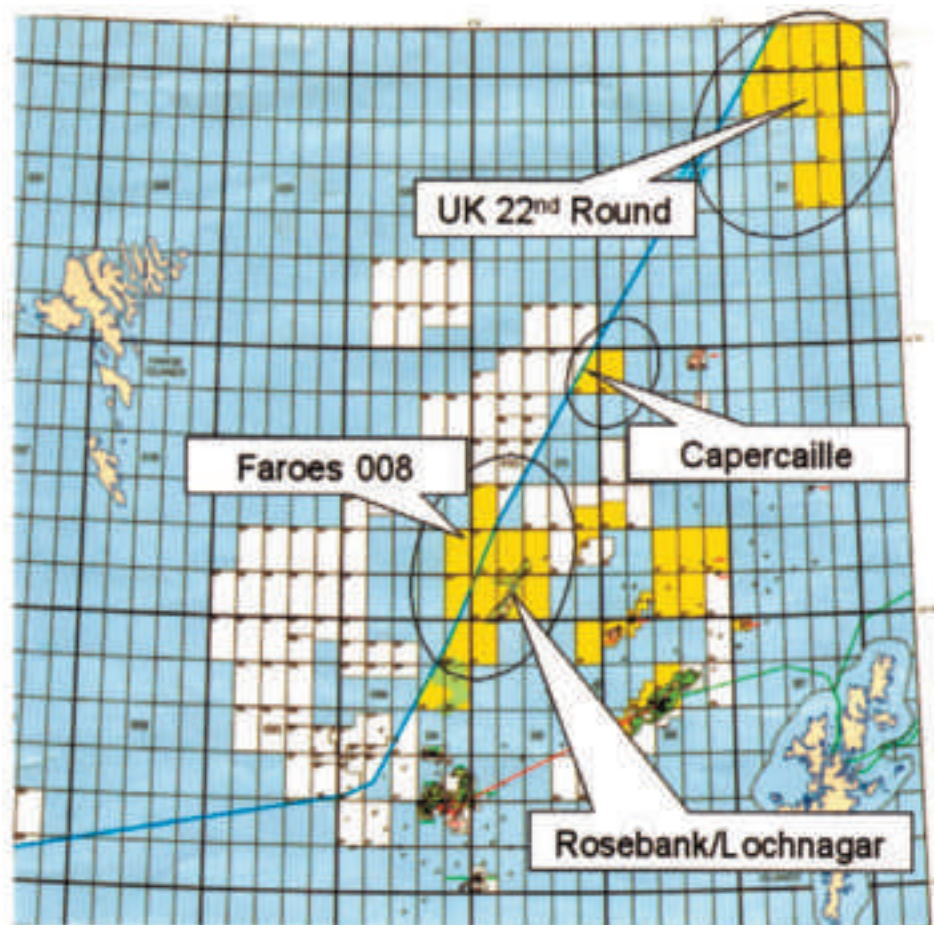
in fer at rigga eins væl og tann fyrsti. Tá hesin er liðugt boraður um 1 til 3 mánaðir, verður farið at bora tann seinasta brunnin á Rosebankfeltinum. Tað kann væl henda, at henda borietlanin verður ikki liðugt fyri enn út á heystið ella seinni í ár, og tað kann koma at ávirka boringina hjá BP á føroyska landgrunninum, sum er sett til at vera í summar. BP skal nevnliga brúka sama boripallin, Transocean Rather.

Stjórin í BP, Hjarnar Djurhuus hevur sagt, at teir fyrbils fylgja upprunaligu ætlanini, men Sosialurin veit frá keldum, at tað skal ganga ómetaliga væl í hond hjá Chevron, skal BP fáa boripallin í summar ella entá í heyst. Og her kann so óhappið við veitingarskipinum spökja aftur. Transocean er ein sokallaður akkersriggur, tvs. at hann verður festur fastur í havbotnin við akkerum. Seinasta óhappið á Rosebankfeltinum, sum nettupp varð orsakað av akkersketum, kann gera, at oljufeløg í framtíðini heldur velja at brúka boripallar, sum halda seg á kósini við egnari motororku heldur enn at brúka akkersketur. Um so er, at BP ikki fær pallin fyrr enn úti á heystið ella í vetur, tá ódnirnar aftur herja, kann tað hugsast at vera sera iva-

samt, um felagið torir at byrja eina boring við nettupp einum sokallaðum akkersriggi siga keldur í oljuhvørvinum. Tá er heldur hugsandi, at felagið bíðar við at bora til næsta vár ella summar. Men sum sagt áður: BP heldur seg fyrbils til upprunaligu ætlanina.

Spennandi ENI boring

Umframt Williambrunnin hjá BP stendur eisini Anne Marie brunnurin hjá ENI á komandi boriskránni á føroyska landgrunninum. Hesin brunnurin verður boraður næsta summar og liggur hann tættari upp at markinum millum Føroyar og Bretland. Oljukeldur Sosialurin hevur tosað við siga, at sannlíkindini at gera eitt fund á landgrunninum á hesum báðum komandi borietlanunum er størri í loyvinum hjá ENI. Hesin brunnurin liggur nevnliga nærri øðrum kendum brunnunum, sum eru boraðir beint hinumegin markið í bretskum øki, har olja er funnin. Jarðfrøðin er tí betri kend her og hevur ENI tí aðrar brunnar og jarðfrøði at halda seg til. Williambrunnurin hjá BP liggur sera langt burturi frá kendum brunnunum og er eins og Brugdan ein sera váðiligur brunnur.

Chevron hevur nógv jørn í eldinum komandi árin, bæði á brestkum og føroyskum øki. Gulu økini vísa leitiloyvi hjá felagnum

Tað positiva við William í mun til Anne Marie er tó, at struktururin í undirgrundini, har vónir eru um at raka við olju, er sera stóru.

Cambo

Sum skilst verður framvegis arbeitt við at finna boripall til at bora tveir avmarkingar- og metingarbrunnar á Camboøkinumbretskumegin markið. Amerada Hess, sum í síni tíð var sera virkið í Føroyum, er fyrstøðufelag. Sosialurin skilur, at nógvir boripallar vera tøkir seinni í komandi ári, her eisini boripallar, sum ikki skulu festast í havbotnin við akkersketum. Ein vanlukka vestan fyri Afrika nøkur ár herfyri, har bæði veitingarskip og manning hvurvu í havsins dýpi og nú hendingin við Bourbon Dolphin hava givið oljufeløgnum, sum bora á stórum dýpi og í veður-ringum økjum, nakað at hugsa um. Roknast má við,

at feløgini í framtíðini fara at leggja seg eftir at brúka nútímans boripallar og boriskip, sum sjálvi halda seg á kósini við framkomnari tøkni.

Chevron, sum er eitt tað mest virkna oljufelagið á Atlantsmótinum, hevur latið byggja eitt sera framkommið boriskip og ein boripall, sum skulu standa fyri eini stórar boriverkætlan á Atlantsmótinum í 2008 og 2009, her eisini í Føroyum. Felagið hevur nevnliga tørv á nógvum boriorku komandi árin um so er og hvat útlit er til, at Rosebank er lönandi og skal útbyggjast. Harafrat er Chevron fyrstøðufelag fyri fleiri loyvi á bretskum øki, framvið føroyska markinum, sum skulu borast komandi árin. Eisini hevur felagið fyrr sagt frá, at tað fer at bora sín fyrsta brunn á føroyska landgrunninum í 2008 ella 2009. Hesin verður boraður nær markið stutt

frá Rosebankkelduni. Sum skilst fer Chevron undir seismiskar kanningar í summar. Tær eru uttan iva grundarlag undir ætlanini at bora komandi árin.

Á oljuráðstevnuni Offshore Faroes herfyri varð greitt frá, at einir 7 leitibrunnar verða boraðir vestan fyri Hetland komandi tvey árin. Umframt Chevron eru feløg sum OMV og Dong sera virkin. Tað ljóðar, at heimsins størsta oljufelag, ExxonMobile, sum áður hevur verið sera virkið á Atlantsmótinum men seinni tók seg aftur, nú er farið at vísa áhuga fyri økinum aftur. Møguleiki er fyri, at felagið eins og onnur feløg fara at sneyta til boringina hjá ENI og velja at "farma" inn tvs. keypa seg inn í tann brunnin, har ENI hevur ein lutvíst stóran part saman við Føroya Kolvetni. Hugsast kann at ENI feigið vil spjæða vðan.

Atlants Kolvetni við í nýggjum leitiloyvi

FØROYSK OLJUFELAG

Jan Müller

jan@sosialurin.fo

Føroya oljufelagið Atlantic Petroleum, sum er virkið bæði í føroyskum, bretskum og írskum øki hevur gjørt av at keypa seg inn í enn

Atlantic Petroleum er við í nógvum leitiloyvum í bretskum øki. Myndina, sum føroyski vinnuolívsmáðurin Óli Samró hevur tikið, vísir "snurritoppin" tvs. serstaka framleiðslupallin, sum skal standa fyri framleiðsluni á einum av teimum feltunum, sum Atlantic Petroleum er partur av. Pallurin er gjørdur í Suðurkorea og er her stæddur í Amsterdam.

eitt leitiloyvi á bretskum landgrunninum. Talan er um loyvið P1228 við Endeavour Energy UK Limited sum fyrstøðufelag. Loyvið varð latið í 22. útbjóðing í 2004 til Endeavour Reach Exploration (North Sea) Limited og fevnir um blokk-

arnar 30/23b. Ætlanin er at bora brunn í loyvinum. Í løtuni verður umsóknin at "farma" inn í loyvið viðgjørt av bretsku orkumyndugleikunum, DTI. Tá endaliga loyvið er komið uppá pláss fer Endeavour at eiga 45%, Svenska Petroleum Exploration AB 25%, Reach 15% og Atlantic Petroleum 15%.

Wilhelm Petersen, stjóri í Atlantic Petroleum sigur í eini viðmerking, at endamálið við at keypa seg inn í hetta nýggja loyvið í Norð-

sjónum er partur av virknu royndunum hjá felagnum at vera við í leitiprojektum, sum mugu metast at hava høga góðsku og at kunna vera við í oljuframleiðslu á hesum leiðum. Hann sigur, at boringin í Balgownie leitiprospektinum er ein partur av samlaðu boriverkætlanini hjá felagnum, sum fevnir um sjei brunnar. – Vit síggja fram til at seta borin í og at arbeiða tætt saman við Endeavour og hinum nýggjum partarunum sigur Wilhelm Petersen.

Bretska stjórnin og oljufelög hond í hond:

Týðandi vegamót á Atlants

Nú bretska stjórnin og oljufelög skulu til at seta út í kortið eina framtíðar útbyggingarætlan vestan fyri Hetland til ein samlaðan kostnað uppá góðar 40 milliárdir krónur í nýtt infrakervi til funnin men enn ótroytt gassfelt í økinum og til at útbyggja tey, verður ivi sáddur um lønsemið. Við verandi kostnaðarstöði og gassprísum kann vera ivasamt um ein slík útbygging loysir seg. Tí royna feløgini at fáa myndugleikarnar at lækka kolvetnis-skattin, skulu tey gera so stórar ílögur

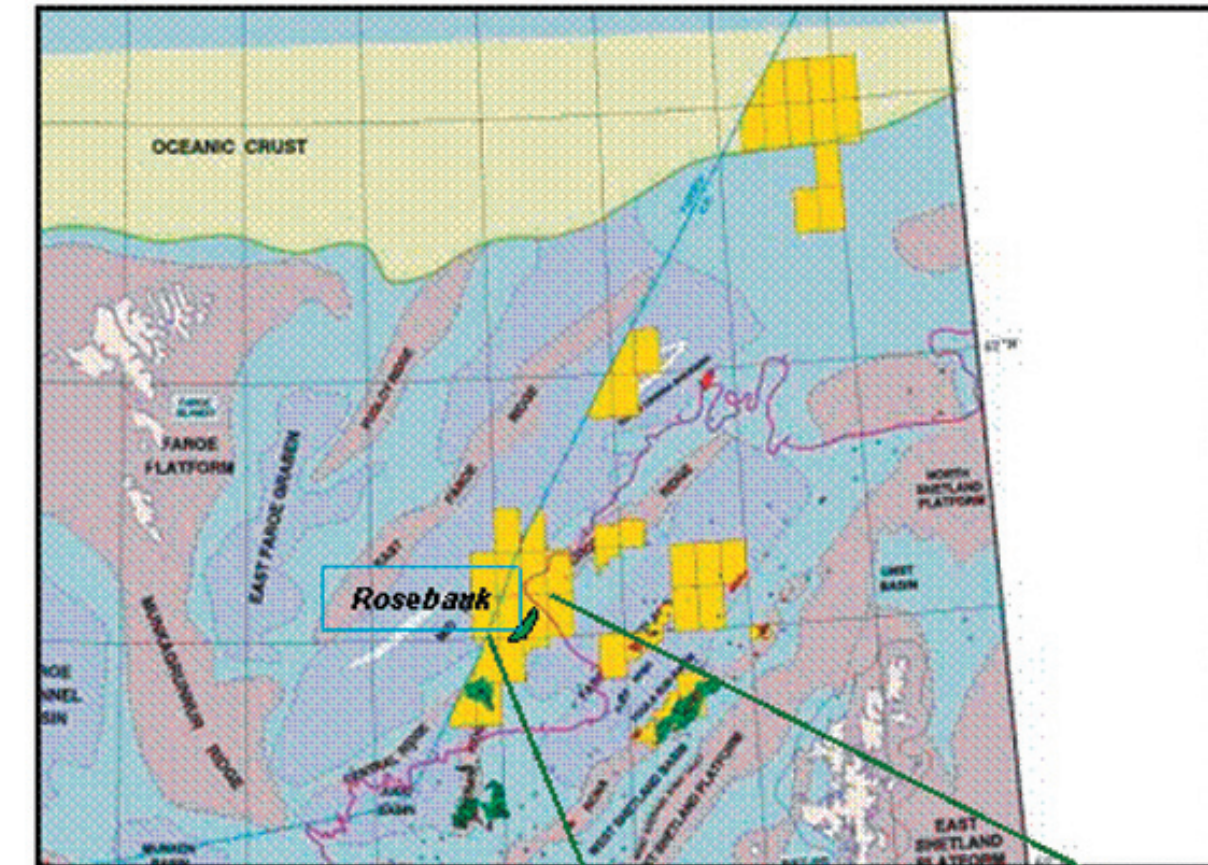
GASSÚTBYGGING

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Verkætlanarflaggskipið hjá bretska stjórnini at útbyggja og menna verandi orkukeldur vestan fyri Hetland hevur fingið eitt skot fyri bógvinn, orsakað av hækkanði útreiðslum, høgum skatti og lágum gassprísum ljóðar frá keldum í oljvinnuni. Verður ikki av álvara sett fokus á, hvussu man skal loysa hesar spurningar, so fara olju- og gassgoymslurnar vestan fyri Hetland, sum eru mettar at vera ein sættiparturavøllumkolvetnisgoymslunum hjá Stóra-bretlandi, at vera verandi í undirgrundini. Samstundis sum olju- og gassframleiðslan í Norðsjónum er komin í hæddina kann henda sannroynd fáa álvarsligar avleiðingar fyri orkutrygdina hjá Bretlandi og restini av Europa.

Heft at ótryggum økjum

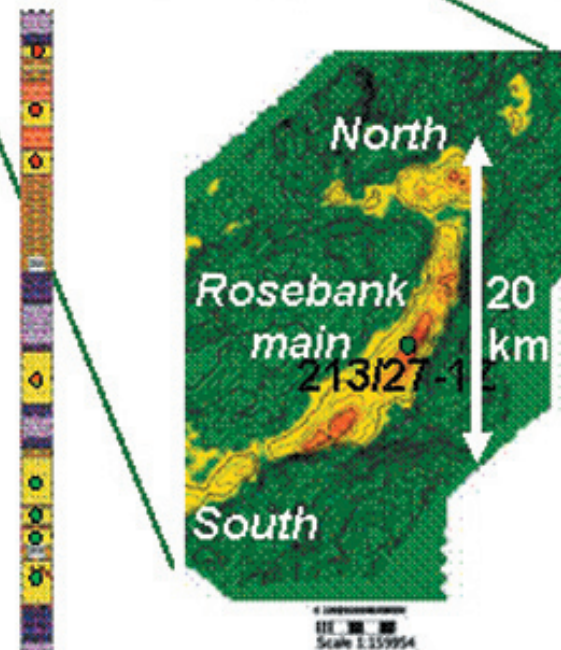
Í 2006 framleiddi Bretland 77.4 milliárdir kubikmetrar av gassi, sum svarar til 16% av samlaðu nýtsluni í EU. Men framleiðsla frá verandi keldum minkar heilt skjótt. Bretland kann gerast 80% heft at innfluttum gassi í 2020, sum kann stava frá ótryggum økjum við politiskum trupulleikum og váða segði bretska ráðharrin fyri Handil og Ídnað, Alistair Darling á einum stórarari olju og gassráðstevnu í Skotlandi nú um dagarnar. –Vit

Vit síggja økið vestan fyri Hetland og báðumegin miðlinjumarkið millum Føroyar og Hetland. Fyri sunnan hava vit verandi oljukeldur Foinaven og Schiehallion og Clair, sum eru tær einastu, ið framleiða olju. Í grannalagnum fyri norðan finna vit nógvar smærri gasskeldur. Tað eru hesar, sum oljufeløg og myndugleikar tosa um at búna tvs. Byggja út til framleiðslu og skulu tær vera lønandi er neyðugt infrakervi tvs. Gassleiðing og framleiðslustøðum, sum bindar allar hesar gasskeldur saman. Longu fyri norðan og vestan móti føroyska markinum eru so aðrar keldur so sum Rosebank og Cambo, ið eisini kunnu fáa tørv á at binda í gassleiðing

hava tørv á at fáa sum mest burtur úr okkara tilfeingi, sum framvegis er í Norðsjónum segði ráðharrin. Hann vísti síðani á økið vestan fyri Hetland, sum hevur stórt virði og goymir olju og gass sum svarar til kanska millum 3 til 4 milliárdir tunnur ella 17% av goymslunum, sum eru eftir. Fundini, sum longu eru gjord vestan fyri Hetland, goyma fyrst og fremst gass. Um alt hetta gassið kom á marknaðin í 2010 og 2011, so kunnu vit í 2014 nækta 6% av gasstørvinum í Bretlandi frá keldunum vestan fyri Hetland sigur David Mendelson, forrætnings- og menningarstjóri hjá oljuriðsmanum Total við Dave Jones tíðindafyrirkunna. Franska oljufelagið

Total eigur Laggan, sum er størsta gasskeldan, ið higartil er funnin vestan fyri Hetland. Hon varð longu funnin fyri mongum árum síðani, men hevur higartil verið mettt ov lítil til at kunna bera eina einsamallari gassframleiðslu og infrastrukturi á Atlantsmótinum. Millum feløgini, sum annars hava rættindi til tilfeingið vestan fyri Hetlandi eru m.a. BP, Chevron, ExxonMobil, Dong og Total. Onnur eru Statoil, OMV, Amerada Hess og Shell. Nógvar olju- og gasskeldur vóru funnar fyri meira enn 20 árum síðani, men fjarstøðan og avbjóðingandi umstøðurnar har hava higartil forðað fyri eini útbygging av gassfeltum. BP byrjaði framleiðslu frá

Foinaven oljukelduni miðskeiðis í 90 árunum og frá Schiehallion kelduni í 1998 og frá Clair í 2005. Hesar oljukeldur eru mettar at goyma millum 600 til 700 milliárdir tunnur av olju. Tær umleið fyra milliárdir kubikkfötur av gassi eru framvegis órørdar í sínum goymslum.

–Harðir vindar, høgur aldur gera tað sera torført at seta upp útbúnað til at fáa fjalda gassið upp úr undirgrundini sigur Peter Mendelson frá Total. Bara tað at bora brunnar har úti er torført. Flestu av keldunum eru á 400 til 1000 metra djúpi, nóg djúpri enn verandi oljukeldur í Norðsjónum. Størsta avbjóðingin er tann, at eingin infrastruktur, undirstøðukervi er í

økinum. Nýggjar gassútbyggingar miðskeiðis og í syðra parti av Norðsjónum kunnu binda í verandi pallar og rørleiðingar. Vestan fyri Hetland skal alt hetta byggjast upp frá ongum.

Út frá tí sannroynd at flestu av keldunum vestan fyri Hetland eru av meðalstödd, er tað ein spurningur, um tað er lønandi at byggja nýggjan infrastruktur, sum kann vera grundarlag undir eini útbyggingarætlan.

Útbygging fyri 40 mia. kr.

Oljufeløg, sum arbeiða í økinum, hava saman við DTL, sum er bretska handil og ídnaðarmálaráðið, ið eisini umsitur orkumál, skipað ein arbeiðsbólk í fjør fyri at

menna eina partnaraløysn fyri útbygging av infrastrukturinum vestan fyri Hetland. Hesin bólkur fer at geva bretska stjórnini eina fyribils frágreiðing í maí.

Fyribils útrokningar hjá stjórnini fyri 30 framleiðslubrunnar, umleið 800 kilometrar av nýggjum gassleiðingum og ein gassframleiðslustøð á landi ella til havs, vísa, at hetta er mettt til at kosta í minsta lagi 4 milliárdir pund ella góðar 40 milliárdir kr. Men tøkniligu avbjóðingarnar saman við høgum skatti, hækkanði kostnaði og verandi lágum gassprísum kunnu koma uppá tvørs av ella undirminera eina avgerð hjá arbeiðsbólkinum um at mæla oljufeløgum og myndugleikum til at fara undir stóru verkætlanina.

–Fólkini mugu veruliga til at leggja høvur í blot, tí so stór óvissa er knýtt at gassprísunum næstu fyra til fimm árinum sigur Mike Tholen, búskaparstjóri hjá UK Offshore Operators' Association, UKOOA. Gassflutningur gjøgnum nýggjar leiðingar og nýggir LNG terminalar (LNG er gass í flótandi formi. Man hevur so terminalar til at "líkvíficera" tvs. gera flótandi, blaðm.) hava gjørt, at gassprísurin í Bretlandi er farin niður í eina helvt síðani veturinum 2006, til 18 dollarar per samsvarandi tunnu av olju.

Flestu serfrøðingar í oljvinnuni siga, at skal tað lona seg at fara eftir olju og gassi, sum liggur í undirgrundini, so má prísurin vera umleið 22 til 25 dollarar fyri tunnuna. Oljuprísurin, sum í løtuni er 60 dollarar fyri tunnuna, hevur lítlan búskaparlígan týðning í einum øki, sum er ríkt uppá gass heldur enn olju siga serfrøðingar. Kostnaðurin fyri at finna og taka orkutilfeingi upp er nógv vaksin. Olju- og gassidnaðurin hevur nógv brúk fyri útgerð og útbúnaðari arbeiðsmegi. Leigan fyri boripallar í Norðsjónum er økt við 600% tey seinastu trý árinum, og annar kostnaður veksur eins skjótt.

–Teir sera høgu tænastrúkostnaðirnir og teir lágu gassprísirnir, saman við spurninginum um stóð, ger roknistrykkið fyri eitt nú Laggan verkætlanina til eina stóra avbjóðing segði Mendelson á oljuráðstevnu í Skotlandi. Framtíðar vánarnar eru ikki bara ljósar. Geoff Gillies, ein av serfrøðingunum hjá ráðgevarafyrirkunni Wood Mackenzie

mótinum

metir prísir á bretskum gassi fara at vera umleið 35 dollarar svarandi til tunnu av olju frá 2010 til 2015, tá flestu av gasskeldunum vestan fyri Hetland eru farnar at framleiða gass.

- Okkara metingar siga, at Laggan er lønandi á einum slíkum prísstöði segði Gillies, hóast tað er marginalt, um tað ikki eydnast at byta kostnaðin av infrastrukturinum við aðrar verkætlanir.

Stjórnin má lækka skatt

Men tað er ógreitt, um smærri keldur vestan fyri Hetland eru lønandi, sjálvt við hægri prísnum, fáa útbyggingar av hesum ikki nakað av stuðuli frá stjórnini. - Stjórnin má umhugsa av nýggjum, um hon hevur tann rætta skattapolitikkin segði Tholen frá UKOOA á oljuráðstevnunum. Og hesum var Mendelson frá Total ikki ósamdur við honum í. - Eg haldi, atskattafrimunir eiga at vera partur av loysnini segði hann. Hann sá fegin, at stjórnin hevur ein leiklut í ætlanini at menna ein infrastruktur í økinum við at lata skattalætta í sambandi við tær stóru íløgurnar, sum standa fyri framman.

- Stjórnin má gera íløgu í hesa verkætlan við at lætta um skattliga. Feløg, sum framleiða olju og gass frá nýggjum keldum á bretsku landgrunninum, rinda 50%

í skatti sammett við ein standard partafelagsskatt uppá 28%. Nógv bendir á, at tað er rætt at lækka skattin, segði Tholen, um tað so verður avgerandi faktorurinn fyri, um økið skal útbyggjast ella ikki. At fáa 40% av nógvum pengum er betri enn at fáa 50% av ongum legði hann aftrat. Darling

frá orkumálaráðnum segði: - Vit eru sera upptiknir av hesi sannroynd, nú meðan vit staðfesta, at Norðsjógvurin er fult troyttur. Tá vit fara inn í meira torfør øki sum tað vestan fyri Hetland, so mugu vit vera vís í, at skattaskipanin er tann rætta. Vit eru tilreiðar at seta okkum niður og arbeiða saman

við ídnaðinum fyri at tryggja, at vit hava ta røttu skipanina fyri at fáa sum mest upp úr Norðsjónum.

DTI talsmaðurin Richard Shrubbs segði, at tað er ov tíðliga at siga nakað um, antin ein skattalætti fer at vera partur av útbyggingarætlanini fyri økið vestan fyri Hetland ella ikki. Tað

stigið, sum er tikið til eina útbygging, kann vera lykilin, sum letur upp fyri longu funnum keldum í økinum segði Mandelson. - Um vit hava ein infrastruktur í økinum, so fer hann at skunda undir enn meira leitning. Og um smærri fund verða gjørd, so merkir tað, at tað longu finst ein leið at flyta

gassið á marknaðin. - Har er framvegis nógv av olju og gassi har úti segði Darling.

Keldur: Dow Jones, skotskar og bretskar heimasíður og bløð.

Transocean Rather boripallur borar triggjar brunnar í lötuni, sum kunnu fáa týðning fyri framtíðar menningina á øllum Atlantsmótinum

Gongdin eystan fyri markið týðning fyri føroyska oljumening

ANALYSA

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Síðani føroyingar fóru at vísa móguligari olju og gassi í undirgrundini áhuga og ans hevur útviklingurin í londunum rundan um okkum skundað undir ynski og royndir okkara at finna olju og gass í føroysku undirgrundini.

Hóast Norðsjógvurin ikki er so langt vekk, so vóru tað kortini stóru oljufundini beint hinumegin markið, Foinaven og Schiehallion, sum fingu nakkahárini at reisast hjá føroyingum. Hví ikki eisini hjá

okkum, tá olja og gass er so nær í grannalagnum, varð spurt. Og vit kenna øll oljusøguna, har fyrst yvirtøkan av ráevnunum skundaði undir marknasamráðingarnar við bretar, sum síðani skundaði undir lóggávuvarbeiðið, ið so aftur varð grundarlagið undir kanninum og loksins leitning.

Og soleiðis fer søgan helst at halda fram nakað væl aftrat, nevnliga at vit neyvt fara at fylgja tilgongdini hinumegin markið og alla tíðina ímynda okkum, hvønn týðning framstig, tað verið seg leitning og útbygging har kunnu hava fyri okkum sjálvi. Og tað er í hesum anda, at

greinin niðanfyrir skal lesast. Nevnliga í hvønn mun útbygging av infrastrukturinum vestan fyri Hetland við gassleiðingum og gassframleiðslustøðum kann fáa fyri okkara egnu olju- og gassframtíð. Tí hendir tað, at nógv gass verður funnið á føroyska landgrunninum, so er stóri spurningurin, hvussu vit fáa gassið á marknaðin. Og her er tað, at ein komandi infrastrukturur á bretskum øki kann koma føroyskum gassfeltum væl við. Tí eiga vit í Føroyum at fylgja gongdini hinumegin markið við stórum áhuga. Og her koma spennandi ætlanir hjá bretsku stjórnini og olju-

feløgnum at menna eitt infrakervið til m.a. flutning av gassi sum ein mógulig hjálpanði hond til eina framtíðar føroyska gassvinnu.

Tað er greitt, at kunnu bretsku stjórnin og oljufeløgini, sum arbeiða á Atlantsmótinum, semjast um at fara undir at byggja upp ein infrastuktur í økinum, sum skal rudda slóð fyri útbygging av fleiri smærri gassfundum, so er hetta eisini nakað, sum kann gerast týðandi partur av eini framtíðar føroyskari oljuvinnu, har vit, sum liggja nógv meira av síðis og fjarskotin, kunnu knýta føroysk gassframleiðandi felt í eina

bretsku flutningsskipan og síðani víðari á marknaðin.

Men alt hetta stendur og fellur við framtíðar gassprísinum og í hvønn mun bretsku stjórnin vil geva feløgnum, sum vilja fara undir at byggja smærri gassfeltini, skattafrimunir. Tíðindini úr Ukraina um, at hol er komin á eina gassleiðing úr Ruslandi, haðani ein stórir partur av gassbrúkinum í Europa verður nøktaður, siga okkum eisini so mikið sum, at bretsku stjórnin heldur enn fegin sær, at gassgoymslurnar á Atlantsmótinum verða troyttar.